

Istoria

Istoria crează stări emoționale, rationale și afective indispensabile oricărei ființe umane, vizând deci atât latura intelectuală, cât și cea volitiv-afectivă. Fiind important izvor de învățăminte și de formare a copilului, ea trebuie să-și regăsească locul în învățământul primar, devenind „ceea ce a fost și mai mult decât atât”, ca să-l parafrăzăm pe Petru Rareș.

Istoria este chemată să solidarizeze cu alte discipline, fără a se anula identitatea lor, în spiritul deschiderii interdisciplinare, integrând cunoștințele acestei științe socio-umane în ansambluri inter-raționale ce asigură o asimilare mai temeinică. Totodată, prin conexiuni interdisciplinare se accentuează caracterul formativ al istoriei, măbind exponențial resursele de modelare a personalității școlarului mic prin apelul la valori și modele umane.

Interferențele istorie-literatură se conturează ca o necesitate porind de la premise psiho-genetice (particularități de vârstă), pedagogice (valențele formative ale celor două discipline de studiu) dar și logice: gândirea, ca proces psihic nu este niciodată compartimentată disciplinar.

Datorită faptului că elevii de 10-12 ani au o sensibilitate aparte, oamenii în general fiind mai sensibili la argumente de natură emoțională și a faptului că literatura se adresează „inimii” cu precădere- predarea-învățarea istoriei prin recurgerea la „argumente” de natură beletristică sau la folclorul autentic devine o metodă eficientă.

Comparația istorică, conversația euristică, problematizarea, interviul cu un personaj istoric, exercițiul, modelarea, demonstrația cu textul istoric, dar și cu cele literare asigură lecției modernitate și succesul didactic.

Tratarea interdisciplinară a istoriei favorizează dezvoltarea socio-culturală a elevului, cultivându-i aptitudinile sale creative: flexibilitatea, originalitatea, fluiditatea, sensibilitatea. Pentru aceasta este necesar ca profesorul să-și dezvolte o serie de calități predând pe sprijinul noțiunilor-ancoră, proiectând cunoștințele în zona proximei dezvoltări a copilului, incluzând o situație motivațională, punctând momentele-cheie ale lecției, având acea empatie emoțională pe care o impune literatura și istoria în egală măsură.

Textele literare nu pot fi prezentate ca fapt singular în lecție și ca unic material didactic; numai împreună cu alte mijloace audio-vizuale, fără a fi abuzive însă, se mijlocește o înțelegere mai facilă a evenimentului istoric. Chiar dacă prezintă artistic și subiectiv realitatea istorică, textele literare trebuie să respecte adevărul istoric, să fie accesibile, să fie selectate din clasicii literaturii, fără a ne feri de textele cunoscute elevilor; important fiind prezentarea lor în momentele potrivite. Ponderea lor în structura lecției este minoră ca interval de timp, dar

beneficiile folosirii lor pot fi majore în structura afectiv-emoțională a procesului didactic. Textele pot fi citite de profesor, ascultate audio, sau multiplicare pe fișa de lucru pentru fiecare elev. Totuși, lecția de istorie are un caracter preponderent științific și de aceea se impune ca introducerea oricărei trimiteri către literatura cultă sau populară să fie minoră (un text cel mult), iar accentuarea elementelor științifice să devină obligatorie..Numai așa ne vom feri de transformarea lecției de istorie într-o lecție de literatură, de perceperea istoriei ca pe o poveste sau o anecdotă.

Folosirea textelor literare în lecția de istorie, respectând principiile metodice, este o metodă eficientă de a apropia elevul de istorie, eliminând excesul de date, teama de o memorare ineficientă, vehicularea unor termeni fără acoperire în sistemul lor de cunoștințe.Astfel, faptele istorice se asimilează mai ușor, se fac corelații mai clare între noțiuni, care astfel se cristalizează mai bine.

Ar fi de dorit o alta prezentare a manualului de istorie: mai bogat ilustrat, cu teme mai interesate, care să antreneze și gândirea, nu numai memoria reproductivă, să vină și cu elemente care să fascineze elevul și să îi stimuleze astfel motivația învățării.Nu în ultimul rând ne dorim manuale digitale, care să facă față oricărei provocari pandemice sau în alte cazuri de forță majoră.

Prezint acum o bibliografie selectivă pentru tema războiului de independență a României.

Pentru profesori:

- 1) Alecsandri,V., „Cele mai frumoase scrisori”, ed. Minerva, București, 1972
- 2) Eminescu, M., „Icoane vechi și icoane nouă”, Ed Eminescu, București,1974
- 3) Vârgolici, T., „Ecouri literare ale cuceririi independenței naționale” Ed.Eminescu,București, 1976
- 4) XXX, „Carmen saeculare valachicum” Ed. Minerva, București , 1978
- 5) https://www.youtube.com/watch?v=ECj_SkgaRrk
- 6) <https://www.youtube.com/watch?v=KpcL1oEOrns>

Pentru elevi:

- 1) Alecsandri, V., Opere, vol.II, ciclul „Ostașii noștri”Ed. pentru Literatură, București,1994, p.326,333,343,346,348.
- 2) Coșbuc,G., Poezii,I,Ed.Cartea Românească, Bucureși, 1997, din ciclul „Cântece de vitejie”, p. 378,408,413,427.
- 3) Săcădat,G., „Peneș Curcanul “(Sergentul Constantin Turcanu), Ed. Militară,București,1977.
- 4) Alexandru, G.,Copacul Vietii.Povestiri istorice” ed. Europa, Craiova, 1992

- 5) <https://www.youtube.com/watch?v=bKVdpkS8fow>
- 6) <https://www.youtube.com/watch?v=KpcL1oEOsns>
- 7) https://www.youtube.com/watch?v=1D9zjMW0_Oo

**Profesor învățământ primar Atim Georgeta
Liceul Teoretic ”Ion Creangă” Tulcea**